

ÜÇ DEFA SUSUYORUM

Selçuk Azmanoğlu

■ Raylı sisteme karşıyım; hepsine değil, sadece yerin altından gidenlere...

Bunu söylediğimde insanlar gülümsüyor. Sanki “Ben lahanaya karşıyım.” demişim gibi. Oysa ciddi bir mesele bu. İnsanlığın en büyük yanlışlarından biri yerin altını ulaşım koridoru zannetmesidir.

Yerin altında hareket edilmez.

Yerin altında hareketsiz yatılır.

Bu kanaate bir kitap okuyarak varmadım. Ne bir belgesel izledim ne de bilimsel bir makale okudum. İnsan bazen sadece uzun süre aynı şeyi yaşayınca bilir. Ben de yıllardır her sabah ve akşam yerin altına inip yeniden yeryüzüne çıktığım için biliyorum.

İstasyona giriyorum.

Merdivenlerden aşağı indikçe hava değişiyor. Yukarıdaki rüzgâr geride kalıyor; duvarlardan süzülen serin, metal kokulu bir sessizlik... Floresan lambaları herkesi aynı renge boyuyor. Kimsenin bakışlarında sabahın tazeliği yok. Mesai denen ağır pranganın ekşittiği yüzler...

Turnikeden geçiyorum.

Kartımı cebime koyarken turnikenin demir kolları arkamdan isteksizce dönüyor. Belki de beni içeri almakla almamak arasında kısa bir vicdan muhasebesi yapıyor.

Peronda bekliyorum.

Rayların içinden hafif bir uğultu geliyor. Kalabalık, alışkanlığın verdiği teslimiyetle sarı çizginin hemen gerisinde dizilmiş.

Her zamanki anons:

“Lütfen sarı çizgiyi geçmeyiniz.”

Bunu her duyduğumda gözümün önüne sarı bir çıyan geliyor. Mikrofonu ağzına almış, tıslaya tıslaya emir veren bir çıyan!

Ses kesiliyor ama çıyan gitmiyor. Rayların üzerinde dolaşıyor, antenlerini sallayarak herkesi kontrol ediyor.

Yanımdan biri geçerken duruyor.

“Görüyorsunuz değil mi?” diyor.

“Neyi?”

“Sarı çıyanı.”

İlk defa anlaşılmış hissediyorum.

“Demek siz de görüyorsunuz.”

Adam başını hafifçe sallıyor. Bu, iki yabancıнын ortak bir sırı sahip olduğunu kabul eden insanların baş hareketi.

“Görmez olur muyum? Dikkat edin, ayaklarını mikrofona olarak kullanıyor.”

Adam kırklı yaşlarında. Kravat takmış. Elinde eski model bir evrak çantası var. Kravatı günün daha başında gevşemiş. Gözlerinin altında uzun hesapların gölgesi duruyor.

Devlet memuruna benziyor. Devlet memuruna benzeyen insanlar hakikatle bağlarını umumiyetle en sessiz biçimde koparırlar.

“Siz ne iş yapıyorsunuz?” diye soruyorum.

“Mali müşavirim.”

“Anlaşıldı.”

“Neyi anladınız?”

“Çıyanı görebilmeniz için rakamlarla uzun süre uğraşmış ya da onları bugüne kadar hiç ciddiye almamış olmanız gerekir.”

Adam düşünmeden cevap veriyor.

“Doğrudur.”

Tam o sırada rayların içinden rüzgâr yükseliyor. Tünel nefes alıyor sanki.

Tren geliyor.

Önce ışıkları beliriyor, sonra metal gövdesi ağır ağır perona süzülüyor. Frenlerin sesi, demirin kendi kendine şikâyet etmesine benziyor.

Kapılar açılıyor.

Birlikte biniyoruz.

Vagonun içindeki hava dışarıdan birkaç derece daha yorgun.

Adam yanıma oturuyor.

“Ben metrolarda nefesimi tutarım.”

“Neden?”

“Yer kabuğunun kokusu ciğerlere iyi gelmiyor.”

“Kaç durak dayanabiliyorsunuz?”

“İki.”

“Benim menzilim dört duraklık yol.”

Adam bana dönüp dikkatle bakıyor.

“Benim de... İkinci duraktan sonraki nefesleri mecburen alıyorum.”

Bu cümle aramızda görünmez bir akrabalık kuruyor.

Hürmetle başımı sallıyorum.

“Bense tavana bakmam.”

“Neden?”

“Ya tavanın da bize baktığını fark edersem?”

Adamın yüzündeki ifade bir anda değişiyor. Gözleri istemsizce yukarı kayacak gibi oluyor, sonra kendini durduruyor.

Adam ürperiyor.

“Bunu hiç düşünmemiştim.”

“Bundan sonra düşünürsünüz.”

“Teşekkür ederim.”

“Rica ederim.”

Bir süre sessiz gidiyoruz.

Trenin ritmik sallantısı konuşmanın yerini alıyor. Camlarda tünelin karanlığı akıyor. Kimsenin dışarıyı seyretmediği bir manzaradan geçiyoruz.

Vagondaki yolcuların yüzde doksan sekizi cep telefonuna bakıyor.

Ekranların ışığı yüzlerine vuruyor. Herkes birbirine çok yakın ama hepsi başka videolara bakıyor.

Adam eğiliyor, kulağıma fısıltıyla:

“Onlar telefonlarına bakmıyor.”

“Biliyorum.”

“Telefonlar onlara bakıyor.”

“Bunu söylemeniz için erken.”

“Neden?”

“Henüz üçüncü istasyondayız.”

Adam özür diler gibi başını eğiyor.

Haklıyım.

İnsan bazı gerçekleri son durağa yakın konuşmalı.

Çünkü yolun başında söylenen hakikat, panik üretir. Sonlara doğru söylenirse hikmet...

Karşımızda kitap okuyan bir genç var.

Sayfaları çeviriyor ama yüzünde okuyan insanların ifadesi yok. Daha çok nöbet tutan bir askere benziyor.

Adam kulağıma eğiliyor.

“O kitabı geçen salı da okuyordu.”

“Emin misiniz?”

“Kapaktaki kıvrımı hatırlıyorum.”

“Demek ilerleyememiş.”

“Belki de kitap onu okuyordur.”

Birbirimize bakıyoruz.

Bu ihtimali ikimiz de makul buluyoruz.

Bir anons daha geliyor.

“Lütfen kapılara yaslanmayınız.”

Adam homurdanıyor.

“Kapıya yaslanılmaz.”

“Evet.”

“Kapıyla mesafe korunur.”

“Elbette.”

“İnsan, çıkış ihtimaliyle fazla samimi olmamalı.”

“Çok mu düşündünüz bunu?”

Adam camdaki yansımasına bakıyor.

“Üç duraktır bunu düşünüyorum.”

Üç defa susuyorum...

Bazen bazı cümlelere cevap vermek onları hafifletir. O yüzden sessizlik daha doğru geliyor.

Sonra beyaz koltuklara bakıyoruz. Yaşlı, sakat ve hamilelere ayrılmış koltuklara.

Yaşlı, sakat ve hamile olmayan iki kişi oturuyor.

Kimsenin kalkmaya niyeti yok. Herkes birbirinin vicdanını uzaktan seyrediyor.

Adam cebinden küçük bir not defteri çıkarıyor.

Kapak köşeleri yıpranmış. Sayfaların kenarları defalarca açılıp kapanmaktan yumuşamış.

“Yazıyor musunuz?”

“Hayır.”

“Ne yapıyorsunuz?”

“İçimdeki mahkemeye delil sunuyorum.”

“Karar çıkıyor mu?”

“Her gün.”

“İnfaz?”

“Vicdanlarına bırakıyorum.”

“İstinafı var mı?”

“İstiğfarı var.”

Adam ilk kez hafifçe gülümsüyor. Sanki yıllardır kullanmadığı bir kasını çalıştırmış gibi.

Bir sonraki istasyonda yaşlı bir kadın biniyor.

Vagon hafifçe sallanıyor. Kadın tutunacak yer ararken ikimiz aynı anda ayağa kalkıyoruz.

Kadın teşekkür edip başka yere oturuyor.

Ayakta kalıyoruz.

Kapılar kapanıyor.

Tren yeniden karanlığa giriyor.

Adam derin bir nefes alıyor.

“Gördünüz mü?”

“Neyi?”

“İyilik bile bazen boşa gidiyor.”

“Boşa gitmedi.”

“Nereye gitti?”

“Oraya.”

Adam bunu da not ediyor.

Gerçekten not ediyor.

Yazarken kaleminin ucunda en ufak tereddüt yok. Sanki bu cümleyi yıllardır bekliyormuş gibi.

Son durağa yaklaşırken bana dönüyor.

Tren yavaşlıyor. İnsanlar daha kapılar açılmadan çantalarını topluyor. Herkes yeryüzüne birkaç saniye önce çıkmaya çalışıyor.

Adam gülümsüyor.

“Merak etmeyin.”

“Neyi?”

“Bu vagonda çıyanı gören yalnız ikimiz değiliz.”

“Nasıl?”

“Diğerleri sadece henüz konuşmaya başlamadı. Yakında her şey açığa çıkacak.”

Kapılar açılıyor.

Kalabalık yeryüzüne çıkıyor.

Yürüyen merdivenler insanları usul usul yukarı taşıyor. Gün ışığı tünelin sonunda büyüyor. Hava yeniden gökyüzü kokmaya başlıyor.

Adamın ardından ben de çıkıyorum. Vedalaşmıyoruz çünkü metro istasyonunda sarı çıyanı görenler vedalardan hoşlanmaz.

Güneş gözümü alıyor.

İnsan, yerin altından çıkınca ışığın aslında ne kadar yüksek sesle konuştuğunu anlıyor.

Büyük aydınlanmalar yerin altından çıkınca yaşanır.

Lakin fikrim değişmiyor.

Yerin altında hareket edilmez.

Yerin altında hareketsiz yatılır.